

SAARNA 26.8.2018

MARKUS TIRANEN

Mark. 12: 41–44

Jeesus istuutui vastapäätä uhriarkkia ja katseli, kuinka ihmiset panivat siihen rahaa. Monet rikkaat antoivat paljon. Sitten tuli köyhä leskivaimo ja pani arkkuun kaksi pientä lanttia, yhteensä kuparikolikon verran. Jeesus kutsui opetuslapset luokseen ja sanoi heille: ”Totisesti: tämä köyhä leski pani uhriarkkuun enemmän kuin yksikään toinen. Kaikki muut antoivat liiastaan, mutta hän antoi vähästä, kaiken mitä hänellä oli, kaiken mitä hän elääkseen tarvitsi.”

Mikä ohjaa ihmisiä antamaan omastaan? Olet varmasti kuullut sanottavan, että antamisesta tulee hyvä olo. Monenlaiset rahainkeruukampanjat tuottavat hyvin. Nenäpäiväkeräys on huippusuosittu tv- ohjelma, jolle asetetut keräystavoitteet ovat täyttyneet hyvin. Ihmisten hätä koskettaa. Emotionaaliset kuvaukset hädän alla elävien arjesta tuovat hädän hyvinvoivien ihmisten olohuoneisiin. Silloin kynnyksellä tarttua matkapuhelimeen ja lahjoittaa viisi euroa on huomattavan pieni. Toinen lahjoittaa enemmän, kukin harkintansa mukaan.

Kirkon nettisivuilla on paljon tutustumisen arvoista materiaalia. Jos et ole vielä käynyt evl.fi- sivustolla, suosittelen tutustumaan. Löydät sivuilta aamu- ja iltahartauksia sekä jokaiselle pyhäpäivälle oman Sana sinulle- hartaustekstin.

Luin sivustolta tämän päivän Sana sinulle- tekstin, jossa aikuinen ihminen ja hänen poikansa ovat linja- autoasemalla. Heidän luokseen saapuu tuntematon mies. Vieras kulkija pyytää rahaa, pienen summan bussikyytiä varten. Pienen pojan vanhempi vastaa, ettei hänellä ole käteistä.

Kuulostaako tutulta? En tiedä oliko vanhemmalla todellisuudessa käteistä. Itse olen joskus tähän valkoiseen valheeseen sortunut, vaikka taskussa onkin saattanut jokunen kolikko ja seteli olla. Mutta mitä tekee poika? Hän kaivaa lompakkonsa esiin ja alkaa laskea kolikoitaan. Mies saa rahansa ja pääsee bussiin.

Olisin halunnut nähdä tämän tilanteen. Olisin halunnut kuulla vanhemman ja pojan välisen keskustelun tämän kaiken jälkeen. Miten he olisivat puhuneet köyhyydestä, lähimmäisen auttamisesta sekä riskistä tulla hyväksikäytetyksi.

Miten keskustelu olisi jatkunut? Mahdollisia kysymyksiä ja aiheita: Tulisiko antaa rahaa romanikerjäläiselle? Riittääkö ajatus verotulojen avulla tehtävästä auttamistyöstä? Pitääkö ryhtyä kuukausilahjoittaksi, esimerkiksi Unicefille tai SPR:lle, ja tehdä sitä kautta voitavansa?

Vai pitäisikö tehdä kuten poika ja antaa hetkessä nousevasta tarpeesta omastaan, silläkin uhalla, että tulee hyväksikäytetyksi.

Kuulimme äsken Markuksen evankeliumin kertomuksen. Siinä on jotakin samaa linja-autoasemalla tapahtuneen kohtaamisen kanssa. Köyhä leskivaimo laittaa tempelin uhriarkkuun kaksi pientä lanttia. Tuotto käytettiin hyväntekeväisyyteen, köyhien auttamiseen.

Nostan esille kaksi eri ajatusta kertomuksen leskestä. Ensimmäinen on lesken pitäminen ihanteellisena esimerkkinä jokaiselle kristitylle.

Lesken toiminta on esimerkillistä. Hänen lahjoittama summa oli pieni, se vastaisi todennäköisesti joitakin senttejä nykyrahaa. Mitätön summa, jos unohdamme asioiden mittasuhteet. Leski ei laittanut uhriarkkuun vain toista kahdesta kolikostaan. Hän antoi pois molemmat! Markuksen sanoin *kaiken, mitä elääkseen tarvitsi*. Se on vahvasti sanottu.

Kaksi kolikkoa päätyi uhriarkkuun, jonka tuotto oli tarkoitus jakaa köyhille. Voinemme ajatella, että leskivaimon mielessä olivat varmaankin ne, joilla on vielä vähemmän aineellista hyvää kuin hänellä itsellään.

Toinen näkökulma evankeliumitekstiin poikkeaa suuresta edellisestä. Sen mukaan leski edustaa yhteiskunnallista epäoikeudenmukaisuutta ja riistoa. Tämän näkökulman mukaan lesken toiminta osoittaa, että yhteiskunta on tavalla tai toisella epäonnistunut pitämään huolta kaikkein heikoimmassa asemassa olevista. Leski tekee sen, mitä yhteiskunta ei ole onnistunut tekemään. Köyhien toimeentulo on riippuvainen köyhän lesken viimeisistä rahoista.

Tämä näkökulma on hyvin erilainen ensimmäisen kanssa. Se käsittelee rakenteellista syntiä. Leski ei ole roolimalli, josta ottaa opiksi, vaan yhteiskunnallisen riiston uhri. Teologiassa tästä yhteiskunnallisesta riistosta puhutaan nykyisin sanalla rakenteellinen synti. Sillä tarkoitetaan niitä yhteiskunnassa vaikuttavia rakenteita, jotka pitävät yllä köyhyyttä. Rakenteellinen synti on tärkeä tunnistaa, jotta sitä vastaan voi ottaa kantaa ja vaatia yhteiskuntaa vanhan testamentin hengessä pitämään parempi huoli ”köyhistä ja leskistä.”

Katseen kiinnittäminen yhteiskunnan rakenteelliseen syntiin on tärkeää. Maissa, joissa kamppaillaan äärimmäisen köyhyyden kanssa, tämä tulkintamalli on hyvin luonteva. Näissä maissa on usein keskeistä ns. vapautuksen teologia, jossa teologia on vahvasti sidoksissa yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten köyhyyteen. Usko on jotain, joka auttaa vapautumaan tästä ongelmallisesta tilanteesta.

Tässä siis kaksi näkökulmaa lesken ropoon. Leski esimerkkinä tai leski rakenteellisen synnin uhrina ja osana. Laajempi tutustuminen Markuksen evankeliumiin ja Jeesuksen opetukseen puoltaa ensimmäistä näkökulmaa. Leski on positiivinen roolimalli, josta koko seurakunnan tulee ottaa mallia.

Kertomus kaikessa vaatimattomuudessaan herättää seurakunnan pohtimaan antamisen merkitystä. Leski ei tehnyt itsestään suurta numeroa. Silti, kaikessa vaatimattomuudessaan, hän antoi kaikkensa. Luopumalla kaikesta siitä, mikä tuo turvallisuutta elämää kohtaan, leski jätti itsensä täysin Jumalan laupeuden varaan.

Leski antoi omansa pois vapaaehtoisesti. Ihmiset ovat eriarvoisessa tilanteessa ei puolilla maailmaa. Toisilla ei ole mitään, toisilla niukasti, joillakin yltäkylläisesti. Uskallan väittää, että Jumala koetaan vahvimmin siellä, missä ei ole mitään. Ihmisen turva silloin, kun kaikki muu häviää.

Pohtiessani kertomuksen leskeä, koen oloni hyvin vajavaiseksi. Lesken tapa antaa omastaan tuntuu aivan liian suurelta ihanteelta. En minä voisi antaa kaikkea, mitä elääkseni tarvitsisin! Eihän se olisi edes järkevää.

Ajattelen, että kertomuksen on tarkoitus herättellä itsekkyyden vallassa olevaa ihmistä ja kysyä Katekismuksen hengessä: mihin minä perimmältäni turvaudun? Lesken antaessa kaiken pois, hänelle ei jäänyt mitään. Ja juuri silloin hänellä olikin kaikki, koska hänen turvansa oli ainoastaan Jumalassa.

Sana sinulle- hartaustekstin kirjoittaja kysyy: Miten pystyisin samaan kuin tuo linja-autoaseman poika tai Raamatun kertomuksen leskirouva? Miten näkisin ne, jotka tarvitsevat apua? Miten jaksaisin ponnistella omasta kuplastani ulos ja katsella hieman ympärilleni: moni tarvitsee enemmän kuin minä. Mitä voisin tehdä?

Ohjatkoon kysymys ”Mitä minä voisin toisen hyväksi tehdä?” meitä elämämme jokaisena hetkenä. Kysymyksen äärellä, sitä pohtien ja miettien, tunnistakaamme itsessämme ne voimat, jotka estävät meitä toimimaan lähimmäisemme parhaaksi. Tämä jännite kuuluu kristityn elämään.

Laulamme seuraavaksi virren 509. Virsi on rukous, jossa pyydämme voiman olla Kristuksia lähimmäisillemme.